

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) การให้ความหมายเรื่องสิทธิเด็กของครอบครัวชนบท และ 2) สิทธิเด็กในครอบครัวจากมุมมองการปฏิบัติต่อเด็กของครอบครัวชนบท โดยใช้วิธีศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์ และแนวทางการสังเกต ได้ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้รู้ ได้แก่ ผู้นำด้านการปกครอง ผู้นำองค์กรในหมู่บ้าน ผู้อาวุโส ครูโรงเรียนในหมู่บ้าน ชาวบ้านที่เป็นผู้ใหญ่ และเด็กในหมู่บ้าน จำนวน 17 คน และพ่อแม่ผู้ปกครองของครอบครัวที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีอาศัยอยู่ด้วย จำนวน 15 ครอบครัว พื้นที่ศึกษา คือ บ้านชมชื่น จังหวัดหนองบัวลำภู

ผลการวิจัยพบว่า ครอบครัวชนบทได้ให้ความหมายของสิทธิเด็กในครอบครัวเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรกเห็นว่าสิทธิเด็กในครอบครัว หมายถึง การที่เด็กสามารถทำอะไรได้ตามความต้องการของตนเอง ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงการตามใจไปเสียทุกอย่าง แต่หมายถึงการที่เด็กได้รับหรือได้กระทำตามความเหมาะสมทั้งเพศและวัยของเด็ก และกลุ่มที่สองเห็นว่าสิทธิเด็กในครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่สามารถสั่งเด็กให้ทำตามความต้องการของพ่อแม่ ส่วนประเด็นสิทธิเด็กในครอบครัวที่ครอบครัวให้ความสำคัญ ได้แก่ สิทธิที่จะมีชีวิตและได้รับการเลี้ยงดูให้อยู่รอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และสิทธิที่จะมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น

สำหรับการปฏิบัติต่อเด็กในครอบครัวนั้น มีดังนี้

ก. เด็กอยู่พร้อมหน้าพ่อแม่ ครอบครัวได้เลือกปฏิบัติตามความเหมาะสมกับเพศและวัยของเด็ก โดยครอบครัวปฏิบัติต่อเด็กแตกต่างกันตามวัยของเด็ก โดยเด็กเล็กได้รับการดูแลเรื่องอาหาร การเล่นและการพักผ่อน ส่วนเด็กโตดูแลเรื่องการคบเพื่อน การวางตัวในสังคม และการเลือกคู่ครอง และยังได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับโรงเรียนและชุมชนด้วย นอกจากนี้ครอบครัวได้ปฏิบัติต่อเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายแตกต่างกัน สำหรับเด็กผู้หญิงครอบครัวเห็นว่าควรสั่งสอนเรื่องการคบเพื่อน การวางตัวในสังคม และการเลือกคู่ครอง ในขณะที่เด็กผู้ชายครอบครัวเห็นว่าควรให้ความสนใจเรื่องการเล่นไม่ให้เกิดอันตราย

ข. เด็กอยู่พร้อมหน้าพ่อแม่ในครอบครัวใหญ่ ครอบครัวรูปแบบนี้มักเป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติต่อเด็กในครอบครัว ครอบครัว

มีการอบรมสั่งสอนเพื่อให้เด็กเป็นคนดีโดยการใช้วิธีการที่หลากหลายผสมผสานกัน ทั้งการบังคับใช้เหตุผล หรือใช้อารมณ์ และครอบครัวได้เลือกปฏิบัติตามความเหมาะสมกับเพศและวัยของเด็ก โดยเด็กเล็กใช้การเลี้ยงดูแบบห้ามปรามและออกคำสั่ง แต่ในครอบครัวที่มีเด็กโตแล้วมักใช้วิธีสอบถามและให้อิสระแก่เด็กมากกว่าใช้วิธีห้ามปราม

ค. เด็กอยู่กับพ่อหรือแม่ฝ่ายเดียว การปฏิบัติต่อเด็กของครอบครัวรูปแบบนี้ คือครอบครัวให้ความรักและการเอาใจใส่ต่อเด็ก และมักตามใจเด็ก โดยครอบครัวเห็นว่าเด็กน่าสงสาร ในขณะที่เดียวกันครอบครัวยังใช้วิธีการอบรมสั่งสอนโดยการบังคับและใช้เหตุผลเพื่อให้เด็กเป็นคนดี

ง. เด็กอยู่กับญาติฝ่ายพ่อหรือแม่ ครอบครัวรูปแบบนี้มักไม่ค่อยมีส่วนร่วมด้วยชุมชนมากนัก การปฏิบัติต่อเด็กของครอบครัวรูปแบบนี้พบว่าครอบครัวที่เด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่มักถูกใช้การลงโทษเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูมากที่สุด เพื่อควบคุมเด็กให้อยู่ในโอวาทของครอบครัว

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า สิทธิเด็กในครอบครัวมีความแตกต่างกันจากสาเหตุรูปแบบของครอบครัวและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของครอบครัวที่แตกต่างกัน โดยครอบครัวที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในกิจกรรมจากหน่วยงานต่างๆ ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิเด็ก นอกจากนี้คุณลักษณะของเด็กในครอบครัว ได้แก่ เพศและวัย ได้ทำให้การปฏิบัติต่อเด็กของครอบครัวมีความแตกต่างกันอีกด้วย

The objectives of this research were to study 1) defining child rights in rural families and, 2) The rights of the child in rural family from a perspective of parents' behavior. The research was launched in qualitative style. Tools used for data collection were guided interview and observation. The interviewing was done to mature persons such as administrative leaders, agency chiefs in the village, senior figures, teachers in village school, adults and children in the village totaled 17 persons plus parents in 15 families in which there were children un 18 years in the projected area, Chom Chuan village, Nong Bua Lamphu province.

The research outcome appeared rural families had definitions for child rights in family in 2 groups: the first group viewing child rights in family as for to act anything they want, not everything they wish but just things deemed appropriate to their sex and age while the second group viewing child rights in family as that parents can dictate children to act according to their parents' wish but for child rights being realized important in families was that the right for living and care giving for survival, right for protection, right to get developed and right for participation and view sharing.

Behaviors to children in families appeared as follow:

A. For children living with both parents. Families had provided treating appropriate according to their sex and age : small children getting care on food, playing and resting while teenagers getting care on associating and having friends, together with having opportunity to participate activities in both school and community. On the other hand, families had treated females differ from males. For females, families preferred to convince them of making friends, socializing, and spouse choosing while males were convinced of out-going unharmedly.

B. For children living with both parents in enlarged families. This kind of families trended to having share in community activities. Families liked to realize the importance of treating children. They provided instruction for children to be good by multi-measures: forcing, reasoning, and emotion using. Families had chosen appropriate treating to sex and age of children; small children were likely to be raised by forbidding and ordering, while families with teenagers liked to use asking and giving more freedom rather than prohibiting.

C. For children living with only father or mother. Treating children from this kind of families could be much loving and caring, likely to let them being indulging. Families seemed to see that children be sympathized, and picked forcing along with reasoning pedagogy to foster them to be good guys.

D. For children living with just relative of either father or mother. Families like these likely trended not to have community participation. Treating to children in these kinds of family not having father nor mother was most likely to be punishment raising to control children in family order.

Furthermore, the research found that child rights in families differed in types of families and social participation activities. Families having social participation had got information from various agencies, making them realizing the importance of child rights. Otherwise, characteristics of children in families such as sex and age could also lead to different treating to children.